



Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1682

13. Dies Julii. Si prudentia una adsit, jam continuò unà cum ea, omnes virtutes aderunt. Aristoteles lib. 6. Ethic. cap. 12.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55659)

Julius.

Tessera.

539

ruis, cape prius à re. Agit animam, cujus animus nihil agit. Verè Jamblichus, ex Samio Philosopho: *Omne bonum, ait, re, & usu consistit, non cognitione.* Esse bonum, est benè agere, & sic agendo proficere. Iners est ars periti Medici, nisi procedat ad manum, & pharmaca pellendo morbo applicet. Non curabunt languentem cogitationes doctæ, & scientia medendi; nisi adhibeas medicamenta. Ita non sanatur animus, subtilia intelligens, salutaria eloquens, sed bona benè faciens, & semper proficiens. Noli igitur in virtutis stadio stare; sic stando cades, cadendo jacebis, ac tandem jacendo, peribis. Hodie deficit, qui cras tantùm vult proficere. Noli ergò hætere, & in crastinum differre, quia

Dum repetis cras, cras, sensim dilabitur atas.

13. DIES JULII.

Si prudentia una adsit, jam continuò unà cum ea, omnes virtutes aderunt. *Aristoteles lib. 6. Ethic. cap. 12.*

Prudentia est I. prima inter virtutes mortales.

ORdior, acturus de Virtutibus, ab illis, quæ, quia mores excolunt, Morales vocantur; & ab ea, quæ inter illas tenet principatum, Prudentia. Hæc nunquam incedit solitaria; sed denso, eoque honorato, non multarum, sed (ut Tessera prædicta innuit) omnium virtutum choro circumsepta. Prudentia enim, (non illa Politica humani cerebri filia, ideoque virtus spuria) sed emissa cœlitus, infusa divinitus, est arcana ars res benè gerendi, norma salutis, lux operum, dux operantium, prima lex Regni, Phosphorus justitiæ, obses

obles pacis, & ut Abimiser ait, *Clavis totius utilis, et vita totius spei.* Et qui ea præcellunt, sunt augures boni, auspices æqui, tenaces recti, sequestres veri, in quibus magis videtur Philosophia, quàm auditur: qui futura longè prospicit, antequam eveniant, ut tantquam de specula prævidisse videatur; qui velut alter Janus, à fronte, à tergo respicit, prospicit; adeoque præterita cum præsentibus, & futuris confert: imò, qui non tantùm à fronte, & occipitio est oculatus, ut Janus; sed centoculus, ut Argus; cui est & præteritum scientia, & præteritorum reminiscencia, & futurorum providentia.

II. Prudentiæ effigies fuit illa, quæ Israëlitis, per vasta deserti, in terram lacte, & melle fluentem, præluxit, eoque deduxit, ignea illa columna. Hæc una non tantùm ne per invia, & devia errarent à via, quæ esset eundem, suo lumine, quasi digito ostendebat, sed ut rectà irent, præcedebat. Hæc adversus solis violentiam per diem fundebat umbram: adversus lunæ rigorem, per noctem præstabat flammam. Sumus in hac vita, velut in via ad patriam peregrinam, viæ nobis terendæ sunt præcipites, nunc saxis asperis, nunc obductæ sentibus, nunc gurgitibus intercilis, nunc torrentibus rapidis; ut laborare, hæerere, cecipitare, labi, necesse sit, nisi è cælo nobis præluceat ignea illa columna, Prudentia. Hæc una est, quæ tribuit gladium Judicibus, ut eo rectè utantur; falces Consulibus, ut Rempublicam solerter moderentur; tela Tribunis, ut ea in hostes cautè usurpent; sceptrum Regibus, ut ditiones suas feliciter gubernet; coronas Imperatoribus, ut summa cum gloria Imperii tractent habenas. Hæc ignea columna

Julius.

Tessera.

541

maximè elucet, dum per anfractuosas turbulento-
rum affectuum semitas, velut per prærupta petra-
rum, ac rupium, præcipites homines rapiuntur: Pru-
dentia enim efferatos in mutuum exitium animos e-
domat: spiritus ferociter exultantes emollit; æstuan-
tium irarum fluctus componit; debachantes com-
pescit; prudentia siquidem frænum est, quo homi-
nes in gyrum modestiæ compelluntur.

III. Ut intelligas, quid agat in Republica vir
prudens, oculos in navim, ejusque Governatorem,
ac nautarum vulgus conjice. Nam cum quidam ve-
la erigant & obliquent? alii antennas demittant, a-
lii remos lentent, rimos obturent, malos ascendant,
per foros excurrant, sentinam exhauriant; Guber-
nator interim, clavo assidens in puppi, navim placi-
dissimus moderatur; dum laborant alii, ille quies-
cere; dum negotiantur, ille otari videtur. Sed ô
vim, sine viribus admirandam! O laborem, absque
laboribus operosum! desine mirari: plus ille facit
ad clavum sedendo, quam singuli quantumcumque
sudando, laborando, currendo. Idem facit, qui ad
clavum Reipublicæ sedet prudens Governator,
dum alii in officinis operantur; alii in campo præ-
liantur; alii in foro vociferantur: ipse velut è clavo
Governator, omnes ventos observat, ad illos se ac-
commodat, clavum vertit, donec Reipublicæ navis,
coronata puppi, lato vectorum ceumate, in felici-
tatis portum provehatur. Hæc una Virtus sit tibi
semper in oculis, quia, ut prudenter de Prudentia
Bion; Illam, dicebat, tantò cæteris virtutibus ante-
cellere, quantò cæteris sensibus præstaret visus. Nam
oculi prælucent toti corpori: nec ulla est virtus absq;
pru-

prudētia. Quomodò enim justus reddet cuique suum, nisi Prudētia commonstret, quid, cui debeatur? Potes tuto incedere quocunque calle, præeunte hac duce: cum illa, securus vadis etiam inter vada, cautus inter cautes: nunquam, illâ comitante, cades. Suffragatur mihi Poëta:

Non de ponte cadit, qui eum prudētia vadit.

14. DIES IULII.

Prudētia, est recta ratio agendorum. *Aristoteles l. 6. Ethic. cap. 5.*

Quid sit
Prudētia.

QUàm paucis, quàm multa! Est primum, Recta ratio, id est, certum & liquidum iudicium de singulis rebus, quæ agendæ, aut omittendæ proponuntur. Hinc erit objectum ejus materiale, esse actiones omnes humanas, sive quæ à libera hominis voluntate proficiuntur. Formale verò objectum, est honestas objectiva, ex actione medium inter excessum, & defectum tenente, progerminans. Quia sola honestas, est velut album, in quod collimat insomni oculo, & perspicaci intuitu prudētia; cum circa materiam negotiatur, & ejus mediocritatem sollicitè rimatur. Est honestas & aliarum virtutum moralium objectum formale, sed hoc discrimine, quod sit aliarum, prout est bonitas quædam: respectu verò Prudētiæ prout est veritas. Cum enim Prudētia sit virtus intellectus, necessario semper tendit in verum; idque non speculativum, sed practicum. Undè concludendum est, in thesauro illo copiosissimo virtutum moralium, nullam gemmam esse pretiosiorē; atque inter do-